DANDERYDS KOMMUN

Kvalitetsrapport skola

Rapport

Datum: 2026-10-02
Diarienummer: 2026/0351
Bildningsförvaltningen
Kristofer Fagerström

Inledning

Den svenska skolan spelar en avgörande roll i samhället. Det är här grunden läggs för varje elevs framtid – inte bara vad gäller kunskaper i olika ämnen, utan också i formandet av värderingar, självförtroende och sociala färdigheter. Skolan är mer än en plats för undervisning; den är en mötesplats där människor från olika bakgrunder, erfarenheter och kulturer kommer samman för att lära, utvecklas och förstå sig själva och andra. Den svenska skolan ska enligt läroplanen både förmedla kunskap och fostra demokratiska individer[1]. I detta uppdrag blir skolans betydelse svår att överskatta.

En förutsättning för att lyckas med skolans komplexa och omfattande uppdrag är att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete. Ett framgångsrikt kvalitetsarbete kräver delaktighet från hela organisationen. Lärare, elever, vårdnadshavare, skolledning och huvudman behöver bidra med sina perspektiv och erfarenheter. Det är i mötet mellan olika röster som en djupare förståelse kan växa fram och verkliga förbättringar kan komma till stånd. När skolans kvalitetsarbete bedrivs systematiskt och transparent skapas också förutsättningar för ett lärande på organisationsnivå, där erfarenheter delas och utvecklingen drivs gemensamt.

För att ge huvudmannen, Danderyds kommun, en inblick i hur enheterna arbetar med kvalitetsförbättring och skolutveckling i relation till kommunala och nationella mål, har föreliggande rapport tagits fram. Kvalitetsrapporten är en viktig del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete då den alltså sammanfattar och belyser resultat samt förbättringsmöjligheter.

Rapportens ambition är att teckna en bred bild av vad som är gemensamt och återkommande på flertalet enheter i arbetet med kvalitet och utveckling. Det är dock ofrånkomligen så att enheterna på grund av olika förutsättningar till viss del har olika sätt att arbeta på för att nå goda resultat vilket gör att rapporten också lyfter fram enhetsspecifika exempel. Gemensamt för alla enheter är dock en stark ambition om att erbjuda den bästa tänkbara utbildningen och undervisningen för att göra Danderyd till Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i.

[1] Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, lgr 22.

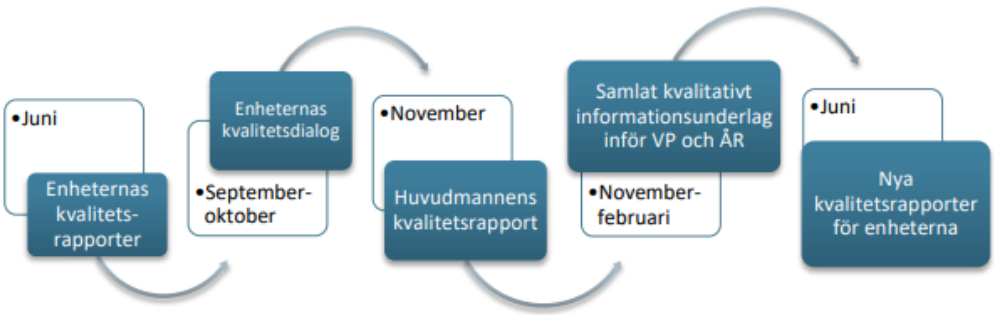
Skolans systematiska kvalitetsarbete i Danderyds kommun

Utbildningsnämnden antog 2023-12-13 (UN 2023/1100) nämndmål som gäller för mandatperioden. Fokus i denna rapport är att göra en kvalitativ måluppföljning, det vill säga beskriva vad som görs i skolorna för att nå goda resultat med avseende på nedan listade kommunala mål[2].

- **Alla barn och elever i Danderyds verksamheter är trygga och mår bra i förskolan och skolan.**
- **Danderyds elever har Sveriges högsta kunskapsresultat med avseende på betyg och nationella prov**

Rapportens ambition är att ge liv åt siffror och statistik utifrån en resonerande ansats. Den kvantitativa uppföljningen av utbildningsnämndens mål görs primärt inom ramen för delår- och årsredovisningen.

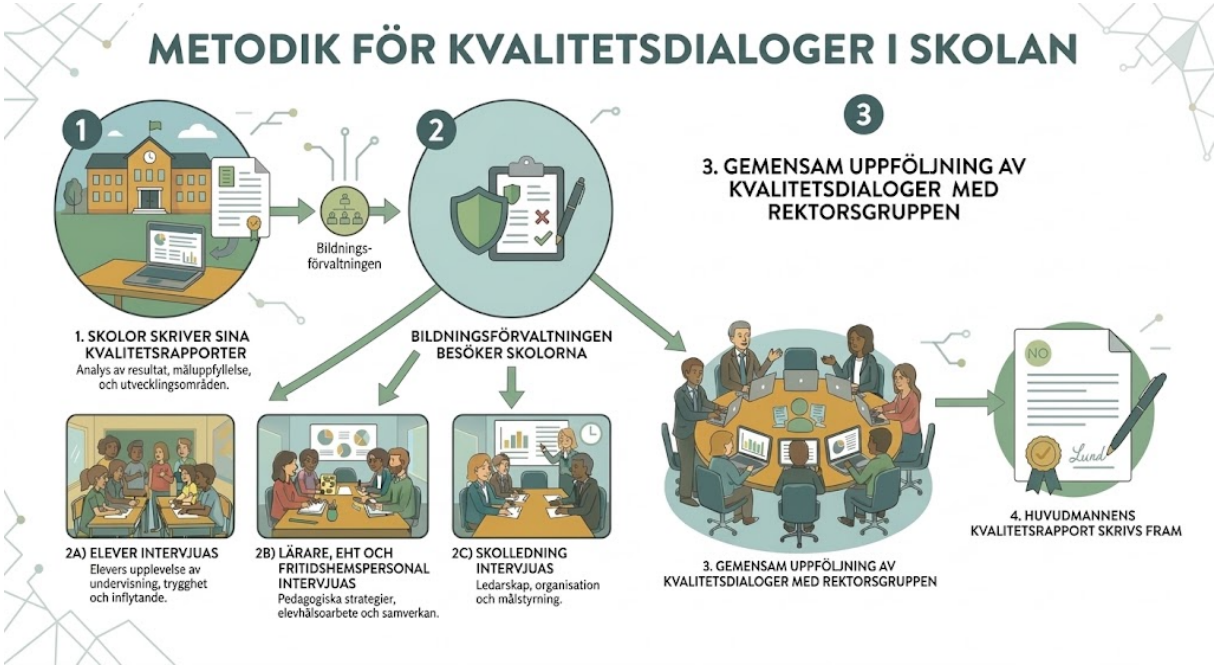
I Danderyd beslutade utbildningsnämnden 2023 att anta ”Plan för utbildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete” (UN 2023/1112). I planen finns en redogörelse för hur enheternas kvalitetsarbete ska bindas samman med huvudmannens kvalitetsarbete. Nedan finns en schematisk skiss över det kvalitativa informationsflödet mellan enheter och huvudmannen.

[2] Utbildningsnämndens antog sju mål för mandatperioden 2023-2026. Övriga mål handlar inte primärt om kvalitetsaspekter av skola varför de inte följs upp inom ramen för denna rapport. Läsaren hänvisas i stället till delårs- och årsredovisningen för uppföljning av dessa mål.

Efter att enheterna lämnat in sina kvalitetsrapporter (juni) utgör dessa ett av flera underlag för den kvalitetsdialog som äger rum i september och oktober. Kvalitetsrapporterna utgår dels från den kommunala styrningen – nämndens mål – dels från den statliga styrningen – läroplansuppdraget.

Syftet med kvalitetsdialogen är att ge enheterna möjligheten att själva få beskriva och analysera sin verksamhet och samtidigt ge förvaltningsföreträdare möjligheten att få en helhetsbild av huvudmannens samtliga enheter. För året har följande struktur tillämpats[3]:

Som framgår av bilden ovan har bildningsförvaltningen under kvalitetsdialogerna genomfört tre olika gruppintervjuer:

1) Elever
2) Lärare, EHT (Elevhälsoteam) och fritidshemspersonal
3) Skolledning

[3] Bilden är framtagen med hjälp av AI och syftar till att illustrera hur kvalitetsdialogerna har genomförts samt hur arbetet hänger ihop med UN:s SKA-arbete.

Efter att kvalitetsdialoger har genomförts på samtliga skolor har bildningsförvaltningen kallat till en gemensam uppföljning, en kvalitetsdag, tillsammans med rektorsgruppen i Danderyds kommun. Rektorerna har då haft i uppdrag att själva presentera utvecklingen på sina respektive skolor, vilket har gett tillfälle till ett kollegialt utbyte och lärande.

Efter dessa steg har bildningsförvaltningen skrivit fram en kvalitetsrapport, föreliggande dokument. Huvudmannens kvalitetsrapport blir ett naturligt avstamp inför kommande kalenderårs verksamhetsplan och årsredovisning.

Om samband mellan insatser, effekter och utvärdering inom skolan

Då skolverksamhet innehåller många påverkande faktorer – medarbetare och chefers förutsättningar, kompetens och förmågor, lokalers beskaffenhet, pedagogiskt material, elevers socioekonomiska förutsättningar med mera – är det ofta väldigt svårt att med exakt säkerhet leda i bevis att en viss insats ledde till ett visst utfall. Inte sällan är det samverkande faktorer som gör den positiva eller negativa skillnaden vid olika insatser. De aktiviteter och insatser som analyseras i det följande görs därför utifrån ett antagande om att de är av betydelse för verksamheterna. Analysens ambition är i första hand att resonera kring orsak och verkan– inte att med säkerhet fastställa exakta orsakssamband.

Alla barn och elever i Danderyds verksamheter är trygga och mår bra i förskolan och skolan

Att ha en trygg och trivsam skolmiljö är av största vikt. Utöver att det har ett egenvärde i sig så ger även goda och trygga skolmiljöer bättre förutsättningar för ett lärande över tid. Det finns både studier och beprövad erfarenhet som visar på att elever med positiva relationer till sina lärare är mer engagerade i sitt skolarbete både på kort och lång sikt.[4]

Generellt uppvisar skolorna i Danderyd höga trygghetssiffror i olika enkäter, t ex skolenkäten och trygghetsenkäten[5]. Även eleverna uttrycker under kvalitetsdialogerna att man över lag är nöjd med tryggheten och trivsel på skolorna – de allra flesta uttrycker att man har kompisar, att det finns vuxna att vända sig till och att vuxna ingriper om någon behandlas dåligt. Skolans professioner - lärare, rektorer, samt företrädare för elevhälsa och fritidshem - ser även de, generellt positivt på skolornas trygghetsskapande arbete. Även om arbetet alltid kan utvecklas och förbättras finns en unison bild av att skolorna arbetar medvetet strategiskt för att skapa trygghet och trivsel.

Att nå en hög trygghet och trivsel kräver ett lokalt genomtänkt arbete där både barn och vuxna samverkar – givetvis är de vuxna alltid ytterst ansvariga för upprätthållandet av trygga skolmiljöer men för att nå insikt i vad som upplevs som otrygga miljöer behöver barn och unga involveras i processen. Det är också viktigt att beakta lokala kontexter, för även om det finns mycket samlad beprövad erfarenhet om vad som bygger och upprätthåller god ordning och trygghet på en skola

> *Danderyds elever är trygga och trivs i skolan*
>
> *Som grupp betraktat är Danderyds elever trygga och trivs i skolan. Skolinspektionens undersökning, Skolenkäten, visar t ex att ca 9 av 10 elever är trygga i skolan. Givetvis innebär detta inte att skolorna är nöjda och färdiga med sitt arbete, alla elever ska vara trygga, men det visar att man har kommit en lång bit på vägen att nå målet om att alla elever ska vara trygga och må bra.*

[4] Tornberg & Forsberg (2025), *Positiva lärar-elevrelationer predicerar elevers engagemang i sitt skolarbete*.
[5] Skolenkäten är Skolinspektionens nationella enkät som genomförs vartannat år och trygghetsenkäten är namnet på den kommungemensamma enkäten som genomförs årsvis.

så behöver den generella metodiken alltid anpassas utifrån specifika lokala omständigheter. Det kan till exempel handla om fysiska miljöer som behöver beaktas eller lokala skolkulturer som måste bearbetas. Skolorna i Danderyd arbetar därför med en bred verktygslåda för att skapa skolmiljöer där elever är trygga och trivs.

Mobilförbudet har lett till att elever umgås mera

Det nationella mobilförbudet har hanterats väl av Danderyds skolor och dess elever. Mest påtaglig har förändringen varit på högstadieskolorna. Eleverna uttrycker att de umgås mera med varandra och att de rör på sig mera nu när de inte längre har sin mobil på rasterna.

I årets kvalitetsdialoger noteras det att skolornas tvärprofessionella aktiviteter inom trygghetsarbetet har ökat – idag är det vanligare än tidigare att lärare, fritidshemspersonal och medarbetare från elevhälsan jobbar mer integrerat, t ex genom att man ingår i ordinarie arbetslag, att man avsätter tid för samverkan gällande extra anpassningar och/eller att man kartlägger sociala relationer i syfte att bygga ett mer finmaskigt nät kring eleverna. Detta nya arbetssätt är dock ingen slump – i princip samtliga rektorer har under kvalitetsdialogerna berättat om olika sätt att organisera elevhälsoteamen på i syfte att nå ut till samtliga elever. Det finns en medvetenhet om betydelsen av att arbeta med organisatoriska åtgärder för att optimera tryggheten och trivseln på skolan. Ett exempel på detta är en högstadieskola där rektor framhåller att man har gjort förändringar i mötesstrukturen för elevhälsoteamet. Skolan öronmärker nu tid för arbetet med förebyggande och främjande åtgärder så att diskussionen och åtgärderna inte hamnar för mycket i reaktiva åtgärder vilket historiskt har varit ett vanligt fenomen. Därtill har skolan sett till att elevhälsoteamet alltid har representanter i skolans arbetslag så att en god integration och samverkan kan underlättas.

En annan skola har under året arbetat för att förbättra elevrelationerna på skolan. Detta har skett på flera sätt men bland annat genom organiserade fadderelever där äldre elever får ansvar att hjälpa och stötta yngre elever. På detta vis upplever skolan att man lyckats ”krympa” det sociala avståndet för de yngsta eleverna – de känner igen de äldre eleverna och upplever inte dessa som anonyma eller svåra att ta kontakt med när de möts i korridorer

och på skolgården. Vidare har skolan satsat på ett utvecklat rastvärdssystem med olika zoner samt en strukturerad lektionsdesign som ökar förutsägbarheten och minskat stressen hos eleverna.

En annan enhet betonar vikten av god samverkan mellan lärare och fritidspersonal som en nyckelfaktor för att bygga ett tryggt skolklimat. Skolan erbjuder bland annat pedagogledda lunchaktiviteter för att skapa lugnare raster, vilket i sin tur spillt över positivt på lektionsmiljön. Enkätsvaren på skolan visar dock att det fortsatt finns utvecklingspotential – till exempel anser eleverna att bemötandet elever emellan kan bli bättre.

Ytterligare en enhet uppvisar en positiv trend över tre år med stigande trygghetssiffror, där nästan 9 av 10 elever är trygga. Årskurs 9 på skolan uppvisar högst trygghet medan årskurs 8 har något lägre trygghet och högre stressnivåer, vilket gör att denna årskurs prioriteras för riktade insatser framöver. Det finns även en könsskillnad där flickor rapporterar lägre trygghet och högre negativ stress än pojkar. Könsdiskrepensen mellan pojkar och flickor är tydlig när det handlar om mående – ett mönster som även gäller på regional och nationell nivå. Arbete pågår för att möta flickors sämre psykiska mående men det är tydligt att det är ett komplext fenomen som kräver samverkan och uthållighet över tid för att nå framgång.

På gymnasienivå arbetar skolan aktivt med relationsbyggande, elevhälsofrämjande insatser och en meningsfull rastverksamhet med fritidsledare och socialpedagoger. Utmaningarna handlar här framför allt om psykisk ohälsa och stress hos högpresterande elever. Skolan identifierar årskurs 2 som en brytpunkt där vissa elever tenderar att drabbas av för mycket inre stress och press. För att hantera fysiska miljöer som identifierats som otrygga på gymnasiet planeras trygghetsvandringar tillsammans med elevrådet. Elevhälsans medicinska insats har under året haft en tillgänglig öppen mottagning, genomfört riktade vaccinationsinsatser och erbjudit föreläsningar om hälsa och spelberoende. Elever på gymnasieskolan uttrycker under kvalitetsdialogen att tryggheten har förbättrats det senaste året samt att det finns mycket goda relationer till vuxna på skolan. Att tryggheten har förbättrats syns också i genomförda undersökningar – gymnasiet redovisar ett högre trygghetsindex än tidigare och skolan utvecklas positivt.

Två samlokaliserade enheter visar även de starka resultat i kommunens enkäter där nästan alla elever känner till skolans trygghetsarbete. Framgången tillskrivs ett kontinuerligt värdegrundsarbete, tydliga ordningsregler och ett starkt förtroende för pedagogerna. Inför

läsåret planerades organisatoriska förändringar såsom införandet av schemalagda rastvärdar i specifika zoner samt kompetensutveckling för all personal inom konflikthantering.

Sammanfattningsvis visar skolornas erfarenheter att trygghet inte uppstår av sig själv. Den kräver ett medvetet och uthålligt arbete med värdegrund, elevrelationer, organisationsanpassning, tydliga rutiner och elevinflytande. Arbetet med trygghets- och trivselskapande åtgärder får aldrig ta slut, för även om antalet individer som inte är trygga och trivs i Danderyds skolor är relativt få till antalet så arbetar skolorna ständigt för att nå 100 %-ig trygghet och trivsel hos eleverna. Alla elever ska ha en trygg och trivsam skolgång, från början till slut.

Danderyds elever har Sveriges högsta kunskapsresultat med avseende på betyg och nationella prov

Utöver bakomliggande socioekonomiska faktorer är högkvalitativ och strukturerad undervisning den enskilt viktigaste faktorn för elevers kunskapsutveckling. När yrkesskickliga lärare planerar, genomför och följer upp sin undervisning på ett genomtänkt sätt skapas en trygg och lärande miljö där eleverna får förutsättningar att nå sin fulla potential. Strukturerad undervisning innebär tydliga mål, välavvägda genomgångar, varierade arbetssätt samt kontinuerlig återkoppling som hjälper eleverna att förstå vad de kan, vad de behöver utveckla och hur de kan ta nästa steg i sitt lärande.

Under genomförda kvalitetsdialoger berättar eleverna att lärarna i Danderyds kommunala skolor upplevs som både kunniga och engagerade i sina ämnen. Engagemanget ”smittar” av sig på eleverna vilket stärker deras vilja att lära sig och utvecklas. Lärarna bekräftar denna bild och ser det som en framgångsfaktor att kollegierna har både erfarenhet och kontinuitet på respektive skola. Flera

Danderyds elever har Sveriges högsta kunskapsresultat

För läsåret 2025/26 hade Danderyds kommunala elever i åk 9 Sveriges högsta andel elever med A-E i samtliga ämnen.

Gymnasiebehörigheten är mycket hög - 96,5 procent av eleverna var behöriga till gymnasiet (jmf 2025: 95,4 procent). Danderyds elever har över lång tid tillhört rikets absoluta toppskikt vilket indikerar på kontinuitet och hållbarhet.

enheters lärare ser även positivt på arbetet med gemensamma verktyg för klassrumsledarskap som har skapat en ökad samsyn kring ordning och ramar, något som i sig ökar elevernas möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen.

En hörnsten i all form av akademisk skolframgång är att tidigt utveckla elevernas läs- och skrivförmåga, något som sker framför allt i låg- och mellanstadiet. I takt med att analog läsning har minskat i samhället har skolorna behövt ompröva sina metoder för läs- och skrivutveckling. Flera skolor i Danderyd har därför under året infört dagliga läsgrupper i lågstadiet, parläsning, textläsning med förståelsefrågor samt andra metoder som stimulerar till läs- och skrivutveckling.

Ett annat sätt att förbereda eleverna för ett livslångt lärande är att utgå från en träning av elevernas ”skolkondis”. Det innebär att träna upp elevernas uthållighet att orka arbeta fokuserat under längre tid, skriva mer effektivt samt läsa igenom och vidareutveckla sina egna texter. För att stötta läsningen har skolorna ett nära samarbete med hemmen i syfte att upprätthålla kontinuitet även på fritiden.

Flera skolor i Danderyd betonar vikten av att arbeta med tidiga insatser, särskilt i de yngre åldrarna, där svårigheter snabbt identifieras och hanteras i samverkan med EHT (Elevhälsoteam). Testerna är en del av den lagstadgade läsa-skriva-räkna-garantin. Efter lågstadiet fortsätter man att testa eleverna kontinuerligt inom ramen för bland annat DLS (Diagnostiska Läs- och Skrivprov). Ett förbättringsområde är dock testerna/diagnoserna inom matematik för mellanstadieelever – här använder sig skolorna i dagsläget av olika tester vilket försvårar samverkan och ämneskollegialt utbyte mellan skolorna.

I sammanhanget ska det också nämnas att flertalet skolor har gett uttryck för en ökad samverkan mellan EHT och skolans lärare – samverkan kan se något olika ut men generellt sett så har EHT:s verksamhet i högre utsträckning än tidigare blivit en del av den integrerade ordinarie verksamheten vilket har lett till färre ”brandkårsutryckningar” vilket i sin tur ger bättre förutsättningar för utveckling och lärande. Eleverna ser det som en naturlig del av skoldagen att ibland få extra stöd och hjälp i klassrummet och ibland få sitta enskilt med speciallärare för att träna extra på läsa, skriva och räkna.

Ett viktigt förändringsarbete som gett resultat i synnerhet på högstadiet är omställningen till bedömning för hållbart lärande. Genom att flytta tyngdpunkten från enstaka, tunga provsituationer till en kontinuerlig och varierad bedömning under löpande lektionstid har elevernas prestationsångest tenderat att minska samtidigt som läraren får en mer

rättvisande bild av elevens faktiska kunskaper. Detta arbetssätt har visat sig vara särskilt vinnande för pojkars kunskapsutveckling, enligt skolorna. Under kvalitetsdialogerna har eleverna gett uttryck för en mindre stressig skoltillvaro, även om det bör nämnas att en viss andel av elever fortsatt har en stark inre press och stress för att prestera i skolan. Detta gäller, som tidigare nämns under avsnittet ”Alla barn och elever i Danderyds verksamheter är trygga och mår bra i förskolan och skolan”, speciellt för flickor.

På grundskolenivå presterar flickor över lag bättre än pojkar och uppvisar enligt lärarna en högre motivation att anstränga sig för de allra högsta betygen. I sammanhanget ska det dock påtalas att det handlar om relativa skillnader här, Danderyds pojkar presterar som grupp synnerligen goda skolresultat men når inte riktigt upp till flickornas studieresultat.

På gymnasienivå förstärks genusskillnaderna av det fria gymnasievalet och antagningssystemet. Högpresterande flickor söker sig i hög utsträckning till populära teoretiska program med höga antagningspoäng, medan program med lägre antagningspoäng får en övervikt av pojkar. Ämnesmässigt utgör matematiken och fysiken de största trösklarna på gymnasiet; matematiken ensam står för hela 40 procent av alla underkända kursbetyg och fysiken har en hög andel underkända. Här krävs en riktad översyn av ämnesdidaktiken och stödstrukturerna, enligt Danderyds gymnasium. Noteras bör dock att detta i sig inte är ett unikt lokalt fenomen – av de elever som inte klarar skolan, grundskolan och/eller gymnasieskolan, har en oproportionerlig hög andel elever svårigheter med just matematiken som ämne.

Sammanfattningsvis visar skolornas kvalitetsrapporter och kvalitetsdialoger på ett starkt och medvetet kvalitetsarbete även om det givetvis kan skilja något från skola till skola. De höga kunskapsresultaten vilar på en grund av trygghet, hög lärarkompetens och goda socioekonomiska ramar. För att bibehålla och utveckla dessa resultat framåt behöver skolorna fortsätta att arbeta med en balanserad lektionskultur som kombinerar löpande, mångsidig bedömning med strukturerad undervisning. Det handlar också om att konsekvent prioritera läs- och skrivutveckling samt grundläggande matematiska förmågor för de yngsta eleverna. Samtliga elever, från de yngsta till de äldsta, behöver fortsatt utmanas i att utveckla en uthållighet i sitt lärande. Detta som en motvikt till vissa digitala mediers fokus på snabb belöning och snabba resultat.

Slutligen ska betydelsen av en lagom blandning mellan utveckling och vårdande kontinuitet lyftas fram. Det finns absolut förbättringspotential i Danderyds skolor när det handlar om att utveckla undervisning och ytterligare förbättra elevers akademiska färdigheter, ty även det som fungerar bra kan alltid bli bättre. Men det går inte att blunda för att Danderyds skolor på ett generellt plan är mycket välfungerande och att eleverna som grupp betraktat lämnar skolorna med gedigna kunskaper. I likhet med övriga skolor i Sverige står även Danderyds skolor inför ett antal olika reformer de kommande åren (se ruta till höger). I all utvecklingsiver måste därför en balans eftersträvas – en balans mellan att utveckla det som kan utvecklas och bevara det som är välfungerande. Exakt hur omfattande implementeringsarbetet med reformerna kommer att bli är ännu oklart, men det går att vara trygg i bedömningen att det åtminstone initialt kommer att medföra en ökad arbetsbelastning på lärare och skolledning.

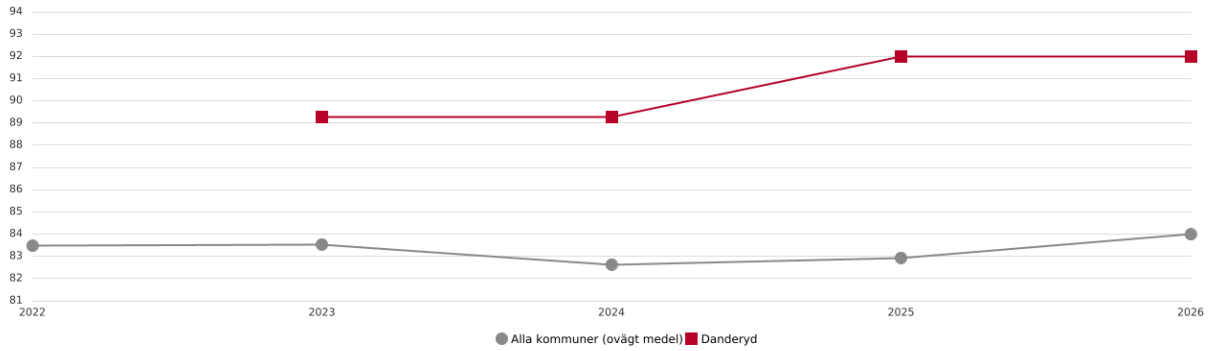
De kommande åren blir reformintensiva

Exempel på kommande års reformer inom svenska skola är:

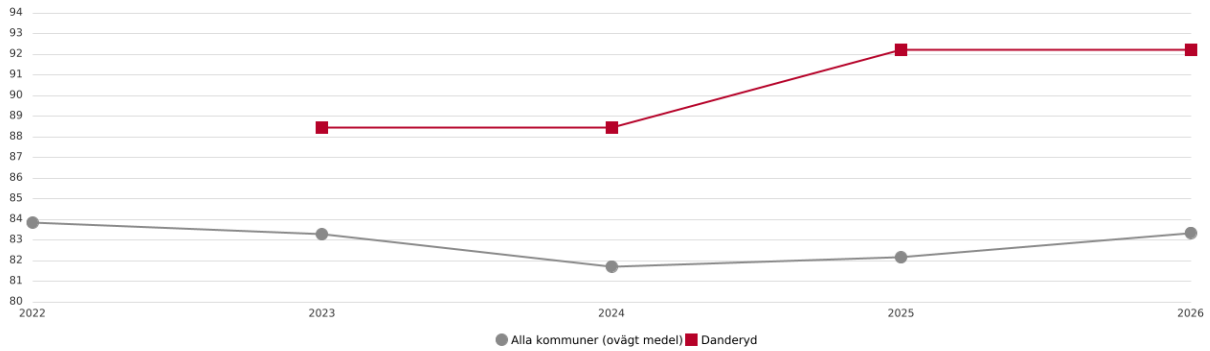
- *Tioårig grundskola*
- *Nya läroplaner och kursplaner*
- *Nytt betygssystem*
- *Reglerad undervisningstid för lärare*

Appendix

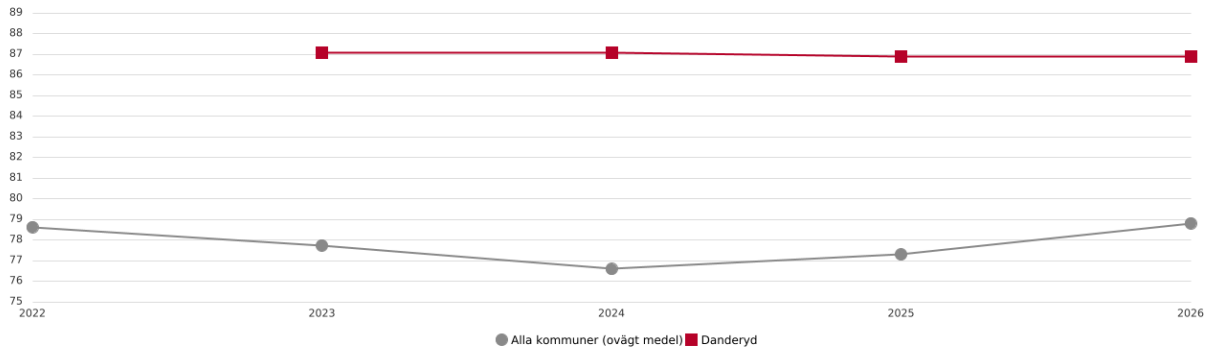
Elever i åk 5: Hur ofta förklarar lärarna vad du ska göra på lektionerna så att du förstår? Andel som svarat "Alltid" eller "Ofta", (%). Källa: Kolada

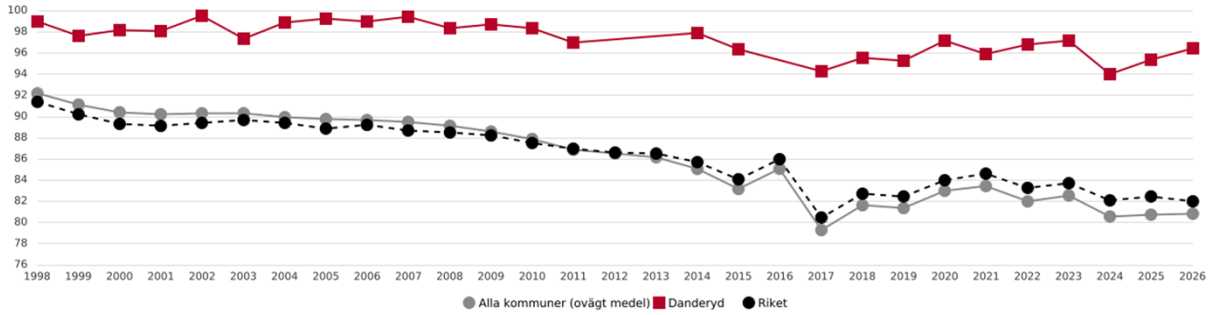
Elever i åk 5: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%). Källa: Kolada

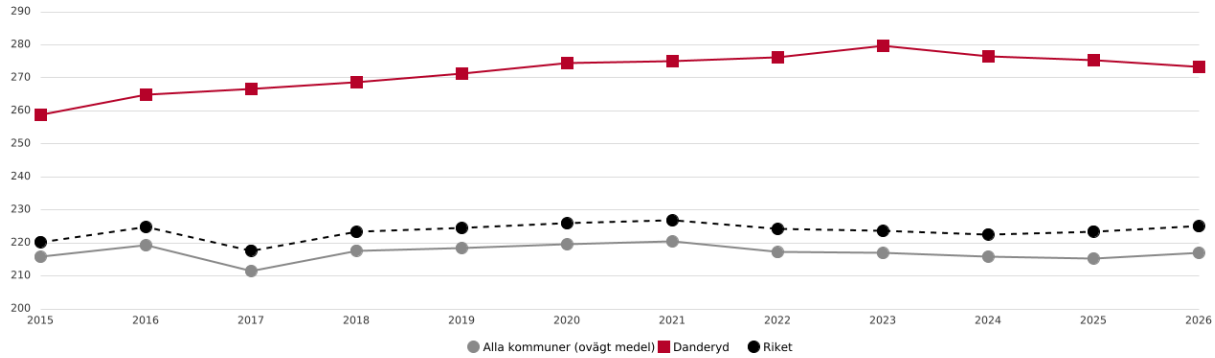
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%). Källa: Kolada

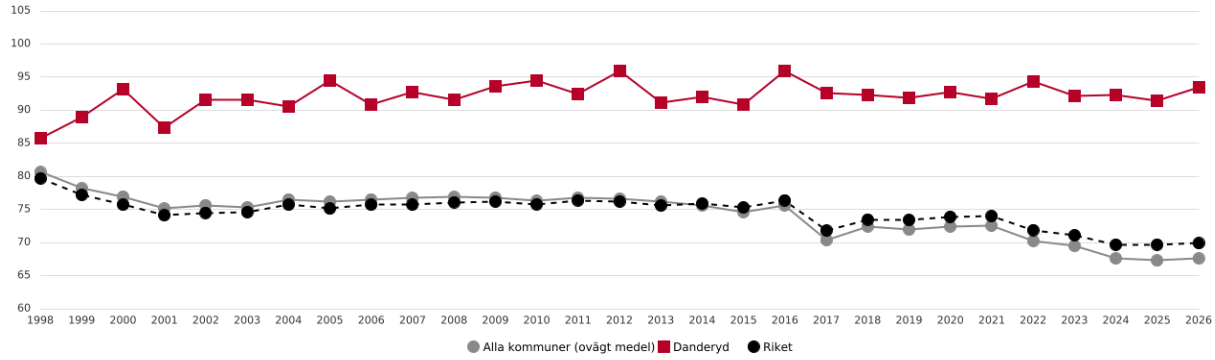
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%). Källa: Kolada

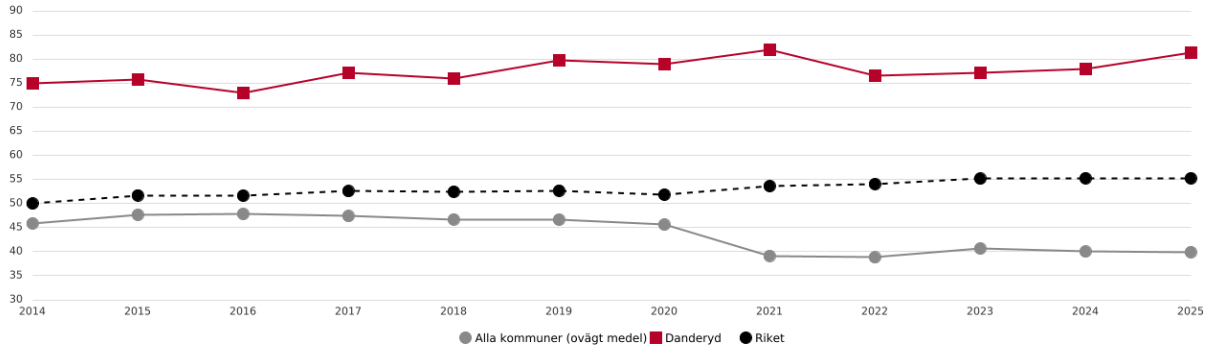
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen). Källa: Kolada

Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%). Källa: Kolada

Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, kommunala skolor, andel (%). Källa: Kolada

Gymnasieelever i år 2: Känner du dig trygg i skolan? Andel som har svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%). Källa: Kolada

